

Miquel Duran i Fortajada...

... és l'escriptor Miquel Duran de València que, com professionalment es firmava, tant obres valencianes, valencianistes, ens donà a conèixer. Tant i tan variades que, si algun escriptor mereix justament el qualificatiu de "polifacètic" és a ell a qui s'ha d'aplicar.

Periodista, conferenciant, polemista, traductor, assagista, dramaturg, propagandista, poeta... Home de lletres per temperament - i per tant per vocació i per cultura - dedicà la totalitat de la seua vida a les lletres nostres. I naix a la vida de la República de les Lletres - expressió que li era molt cara - en el precís moment en què la nostra terra necessitava un continuador abundant de l'obra poètica, renaixent i redreçada, d'En Feodor Florente. Aquest continuador fou Miquel Duran i Fortajada.

A primeries del segle actual es destaca una joia i molt interessant trilogia de poetes - Daniel M. Ferrando, Jaume Mustieles, Duran -. Dels tres, qui perdura - convenint de la necessitat de l'obra, de l'actuació a fer - és Miquel Duran i Fortajada i des dels anys de la seua més tendra joventut fins el 28 de novembre de 1947, en què mor a la nostra Ciutat, dedica en absolut i intensament, tota la seua

vida a les Lletres i a València. Ell és un conti- (2
nuador genial i sense ell no podríem explicar-nos
ni l'evolució de la literatura valenciana, ni la
presència de la política valencianista en aquesta
primera meitat del segle XX. Miquel Duran i Tor-
tajada només té ^{en aquests dos aspectes personats,} un ^{antecedent,} i digníssim: (cos-
tantí Lombart qui tant ^{vivament} ^{interessa} ^{amb els seus} ^{estudis d'exactes-}
sacetes de la vida valenciana que més ràpidament
podrien provocar la Renaixença del país.

+ + +

Un d'aquests corrents és el corrent de la llèn-
gua vernada i, per tant, el corrent de la Poesia.
Hi el modernisme com a escola poètica - pri-
merament l'espill és Rubén Darío; més tard,
l'avanguardisme, les diverses escoles d'avantgar-
da, si qui capta els poetes més inquietos - ni les esco-
les psicològiques l'atruanen. Ell, segur del seu missat-
ge, vol ser, i és, un poeta populista per convicció
i per necessitat. (És clar que l'entusiasme l'en-
fanyava car el necessari és que la Poesia, la lite-
ratura valenciana, en general, servís a totes les
sensibilitats i totes les intel·ligències i, per tant,
que es conreenen totes les maneres, totes les escoles,
~~totes les estils~~ totes les "modes" que l'intel·lectualis-
me, la cultura, vaja creant!). « Cal retornar-
diu al poble, a la cançó popular, als orfeons, a Lom-
bart, a Llorente, a Verdaguier, a Goethe, a Mozart

i a la Novena Simfonia ?? Bé es pot dir, doncs, (3) que el credo estètic de Miquel Duran i Fortajada era ambiciós i transcendent i que encara és útil per a tota la seua generació i meritament del segle actual.

+ + +

L'obra poètica de Miquel Duran i Fortajada comença en 1906 en guanyar la Flor Natural - premi únic - en la Festa de les Flors celebrada al Saló columnari de la nostraillotja. Després guanya la Flor Natural dels Jocs Florals de Badalona i publica, en 1910, el seu primer llibre de poemes: Cordes vibrants.

L'any 1913 obté la Flor Natural del "Rat-Permat" amb els famosos versos que comencen El Poema de Maria la bella hortolana i l'any següent, el Englantina amb l' Himne de Pàtria i Amor. En 1916 publica, dins l'Editorial València, el volum Himnes i Poemes que tanta ressonància va tindre en ~~el~~ l'ambient literari valencià. I l'any 1929 publica Cancions valencianes prova claríssima de la voluntat de fer retornar la nostra poètica al popularisme, a un neopopularisme, naturalment, conscient de la unitat d'idioma, d'esperit i de cultura de totes les terres de la nostra llengua.

El present volum, ~~on~~ es replequen les poemes més característiques de Miquel Duran i Forta-

jada, té dues valors al menys: l'una, la intrín- (4)
seca, la literària - antològica i històrica: preceptiva
del poeta mort i l'altra, la fraternal, la cordial - inti-
ma, amínica: orgull, o, si volen, satisfacció de la
pròpia sang - del poeta viu, que és l'únic, el seu
fermà. I viva de l'una i de l'altra, molt a la viva,
l'admiració, la veneració i la perduració del record
en l'entramanya de l'amistat dels companys poetes que
tinguerem com a model i com a línia, com a exem-
ple, el copdavantier Miquel Duran i Fortajada
tan exaltat, tan ferm i tan il·lusionat sempre
en la Renaixença valenciana.

Carles Salvador

II I
Juliol 1951.

Fermeses...

El meu odi més gran per a vosaltres,
amics, amics companys.
Els inactius en les idees nobles,
els apocats per a les causes grans,
els paralítics de la nova vida,
els pobres d'esperit i voluntat,
els que pensen en la patria futura
i no teniu valor per a cridar:
molt més que els enemics intransigents
m'inspireu odi sant.

Els uns escèptics, vells o paucosos,
indiferents els altres o covards,
ni coratge teniu, ni amors ni odis,
ni sabeu rebellar-se ni triomfar.
Als vostres actes manca valentia,
a la vostra paraula claredat;
vostra vida és l'amiga inseparable
de l'esterilitat,
perquè, febles indignes, vos espanta
la lluita pels difícils ideals.

La indignació, la santa indignació,
me fa que escriga versos tot odiant;
molt més que els enemics intransigents
m'inspireu odi sant.

Desperta, ferro! Joventut, exalta't!
Per sobre dels caiguts fes via avant!
Soterra els impotents, els inactius,
els que lligar-te volen peus i mans,
perquè, febles indignes, els espanta
la lluita pels difícils ideals.

El meu odi més gran per a vosaltres,
oh amics, volguts companys...

Miquel Duran i Tortajada.

De Cordes Vibrants, 1910.